

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.
Expedice se nachází na ostrově Kampa 508—III.

Předplatní podmínky:
Pro Prahu: čtvrtletně 90 kr., půlletně 1 zl. 80 kr., celoročně 3 zl. 60 kr.
(Předplacení pro Prahu přijímá též Národní knihkupectví Em. Petříka.)

DALIBOR.

S poštou v říši rakouské: čtvrtletně 1 zl., půlletně 2 zl., celoročně 4 zl.

V státech německých: čtvrtletně 25 stř. gr., půlletně 1 tol. 20 stř. gr., celoročně 3 tol. 10 stř. gr.

Pro Rusko: čtvrtletně 1 rubl, půlletně 2 rubly, celoročně 4 rubly.

Časopis pro hudbu a umění vůbec.

Slovo o ruské hudbě církevní.

Umění hudební vyvíjelo se u Rusů ve dvojnásobném směru: co hudba *církevní* a hudba *světská*. Počátky oné sahají tisíc let nazpět, tato jest naskrz moderní. Vedle učené hudby však zasluhuje pozornost také hudba národní, o které nám též bude zvláště pojednati.

Hudba *církevní* dostala se na Rus s křesťanstvím. Řekové a později Bulhaři byli učitelé náboženských obřadů a zpěvů u Rusů. Rusové vypůjčili si nejprv od Řeků staré, písmenové noty a když se Řekové sami v středověku odvrátili od těchto starých známek, vynášeli též Rusové při tvoření si nových nápěvů církevních též nová, samým Řekům neznámá znaménka, zjinačili značně vypůjčené si známky, změnivše písmeny v rozličné háčky, pročez se slovansko-ruské noty „háčkovanými“ nazývaly.

Jako v církvi řecké tak i v ruské nesmělo se užívati hudebních nástrojů při obřadech církevních, nýbrž jen zpěvu, a tento zpěv byl za příkladem prvotní řecké církve více jednohlasý, recitativní, bez kadencí a taktu, toliko bez přízvuku odměřen, a zřídka kdy dosahoval na tři tóny. Nazýval se *zpěvem sloupovým*, což se v římské církvi *cantus plenus* jmenuje.

Pro tento zpěv založen byl dle 15. pravidla Laodicejského církevního shromáždění u Rusů také úřad zvláštního kostelního pěvce (*dják*). Poněvadž Řekové sami svůj sloupový zpěv ozdobovati započali a proň obratné pěvce (*domestiky*) zaváděli, přešel tento domestiký zpěv též do ruské církve hned po jejím založení. S řeckým duchovenstvem přišli na Rus bulharští a řečtí choryfeové, jenž se v Cařihradě nazývali „ředitelé zpěvů“ (*domestiky, demesteky*), od kteréhožto slova se odvozují ruská slova: *demestvo, demestvennoje pěnije*, jednoduché to zpěvy či chorály.

Od Vladimíra až do Jaroslava I. nebyly zpěvy tyto ani umělé; bylo to spíše čtení recitativní čili jednohlasý zpěv, t. j. jež domestik s průvodem ostatních pěvců neb lidu, buď dle téhož nápěvu aneb jen s kvintou neb basem (*basso continuo*) v jednom tónu zpíval, jak se to dosud v řeckých klášterech děje. Nejstarší zpěv byl tudíž i v ruské církvi pouze melodický a domestikus jen ozdoboval jej dle základu kvinty aneb noty basové rozličnými variacemi a přechody hlasu. Za knížete Jaroslava Vladimíroviče byl uveden v Rusi zpěv sv. Jana Damascenského, o němž se sv. Cyprian metropolita Moskevský okolo r. 1380 takto vyjádřil: Neza-

líbilo se Bohu slyšeti se oslavovati pouze slovy i chtěl ještě obohatiti tato vznešeným zpěvem, díky za to věřící duši Jaroslavově. Zavítali k němu tři zpěváci byzanští. Oni uvedli na ruskou půdu andělský zpěv v osmi tónech, melodie trojhlasé, jakož i jednoduchý chorál ku pochvale Všemohoucího a jeho posvátné matičky, jakož i ostatních svatých, k útěše církve a k oblažení věřících, k pohnutí jemných duší a ukonejšení utrápených srdcí.“

Pod zpěvem v 8 intonacích čili hlasech nerozumí se tu snad symfonický, nýbrž jednohlasý zpěv dle rozličných nápěvů, z nichžto se čtyry u Řeků rovné (*toni recti*) a čtyry šikmé čili kosmé (*toni obliqui*) jmenovaly. Trojhlasý zpěv byl ovšem symfonický, trio, jehož se v Rusi drahý čas užívalo. Osm tónů od Jana Damascenského vynalezených na základě starořecké školy, souhlasí s moderní následovně: 1. ton Ré minor; 2. ton Ré minor končící se na Sol; 3. ton Fa major, 4. 6. 8. tón la minor s rozdílnou modulací, 5. a 7. tón mi minor.

Ostatně vyvíjely se zpěvy církevní v rozličných končinách rozdílně. V západní Rusi byl i vplyv církve latinské. Letopisy ruské vypravují o Emanueli Kastratu, jenž se stal později biskupem Smolenským, jmenujíce jej jedním z nejprvnějších zpěváků řeckých, kteří ve XII. století Rusy vyučovali základům nábožných zpěvů; v XV. století vystupuje metropolita Kyjevský Rehoř Camblak; v XVI. století měšťan Novgorodský a jeho bratr Vasilij, jenž se později stal metropolitou Rostovským; pak chovanci Savy, Feodor kněz Moskevský s příjmím *Křestan*, Jan (nosatý) a Štěpán.

Stará hudba dá se rozvrhnouti na tři oddělení:

1. *Řecké chorály*, které jsou zajisté ony původní zpěvy, jímž říkali *demestvennoje pěnije*, a také pro rozdíl od pozdějších padělaných zpěvů *stolpovoje znamennoje*.

2. *Zpěvy bulharské*.

3. *Zpěvy zvláštní, jež si osvojila církev ruská*. Tak na př. skládá se řecký zpěv: a) z chorálu *demestvennoje*, b) zpěvu základního čili prvotního *stolpovoje znamennoje*, c) ze zpěvu pod názvem *putevoje*, d) ze zvláštního řeckého. Tak nazvaný prvotní zpěv nemá časomíry, ale je akcentován; přibližuje se recitativu. Zpěv *putevý* nemá nic společného se zpěvem řeckým; nemůžeme tedy o něm nic jiného říci, než že je to zpěv smíšený, jež Řekové zavedli v ruské církvi. Vlastní řecký zpěv má melodii a rytmus. Bulharský na jistých místech má též melodii, upomínaje často na zpěv řecký. Později patriarcha Nikon přijal do církve upravený zpěv sv. Jana Damascenského. Nikon byl milovníkem ře-

ckého zpěvu a zvláště Kyjevského, jehožto skoro na Velké Rusi neznali. Roku 1656 odeslal patriarcha Cařihradský archidiakona Meletia, aby vyučoval zpěvu, a 10 let později vyšla nauka o zpěvu v slovanském jazyku od Mikuláše Diletského pod názvem *Idea gramatiky musikijskoj*. Mylné jest, že Nikon změnil hudbu, odňav jí tímto všechnu prvotní původnost. Nikon zřídil sbory dobrých pěvců, vybíral dobré motivy, tvoře z nich svěží zpěv, jenž zasluhuje přednost před ducha prostými varhanami. Nikon miloval příliš hudbu řeckou, než aby ji byl nahradil zpěvy církve římské, ale nemohl se přece obejít bez zpěvu západního, zpozorovav, kterak řecká hudba je přeplněna chybami; avšak zpěvy Jana Damascenského nemohl změnit, nechtěl-li jim odníti všechnen ráz rhytmický. Noty hudební u Řeků běžné zakládaly se na přízvuku. Potom zpěv řecký, tak jako chorál, vzal na se ráz slohu velkých mistrů Italie; přízvuky byly nahrazeny notami. Nikon, kterému se zdála tato soustava snadnější, uvedl ji v ruskou hudbu církevní a odložil přízvuky (*krjuky*), jichž nyní užívají jen rozkolníci. Tento druh přízvuků má sice analogii s přízvuky sv. Janem vynalezenými, ale přece se liší. Dle rukopisu z X. stol. (v klášteře Trojickém) dokazuje se, že se liší přízvuky, jichž užívali rozkolníci v posledním století, znamenitě od oněch, jichž se užívalo za dřívějších časů; tato hudební znamení rozkolníků vysvětlil Ivan Jakymov Šajdorov v XVI. století; později na základě jeho přijaly komise sestavené carem Alexejem, které vyšetřovaly svaté písmo, pravidla k přenešení těchto přízvuků na noty stejné platnosti v objemu 5 obyčejných linií.

(Pokračování.)

Pamětní spis

O rakouských a francouzských žestových dechových nástrojích.

Sepsal Václav Červený.

(Pokračování.)

Leč poslyšme rakouskou úřední zprávu o nástrojích Saxových a zkoušejme cenu jeho skutečných a novotu jeho nejposlednějších *domnělých vynálezů a oprav*.

„Dřívější vynálezy a opravy Saxovy,“ praví se ve zprávě té, „jsou dávno známy. Netřeba se vrátit více jmenovitě k Saxovým *Saxofonům* a dlužno konstatovat, že jsou tyto už r. 1846 patentované nástroje, ještě dosud mimo ve Francii takřka docela neznámy. Ba ani ve Francii, kde jsou Saxofony u vojenských kapel zákonitě zavedeny, *neužívá jich ani jediný divadelní aneb koncertní orchestr*. V opeře a koncertech nebudou po tak dlouho působiti, pokud se nějaký slavný komponista nevynajde, jenž by je ve svou partituru přijal.“ —

Jakou cenu má tedy vynález, jehož praktické upotřebování a rozšiřování stojí v tak bídném poměru k jeho stáří? Vždyť dosáhly armádní pozouny a myslivecké korny Červeného v 10 měsících poměrně mnohem většího rozšíření než nástroj před 23 lety vynalezený, aniž by musely čekat na nějakého budoucího skladatele. Nic méně platily Saxofony jurorům ještě r. 1867 za nástroj ceny hodný. Avšak slyšme, co praví o nich W. Wieprecht, kr. pruský generalní ředitel hudby:

Saxofony spočívají na základě klarinetu. Taký hluboký klarinet v kontrabassu zhotovil jsem v Berlíně už r. 1839, nazval jsem jej Bathyfone a pustil jsem ho do světa. Nástroj ten se mnoho nerozšířil, poněvadž nespočívá, jako Saxofony, na pravdě. Též tyto zmizí brzy, jako tak mnohá absurdní věc v tomto odvětví umění se přežila. — Roku 1844 — nemýlím-li se — vystoupil Ad. Sax v Paříži co *vynálezce* svými tak zvanými *Saxovými kornami*, u nichž užil *beze vší změny* mých zámyček (Pumpenventile). Avšak i forma Saxových koren nebyla nová, anto už r. 1835 moje bassová tuba touto formou se honosila a též v Rakousku bombardony, a ještě mnohem dříve ofikleidy v Paříži tuto formu měly.“

A to jsou podstatné vynálezy Saxovy ze starší doby; nuže obraťme se nyní k nejnovějším, z nichž především stojí v čele žestové nástroje se *šesti zvyšovacími pistony* „Pistons ascendants.“ Těmito pistony skrátí se roura a zvýší se nota o půltonu, místo co by se měla snížit, jak se děje u našich mašin. Právě tato zvláštnost a větší počet pistonů jsou prý předmětem vynálezu a padly bezpochyby při udělování cen těžce na váhu ve prospěch *Adolfa Saxe* při všem tom, že měl *Alfons Sax* už r. 1862 při londýnské výstavě na *zvyšovací pistony* výsadu.

Avšak co jsou to za nové vynálezy neb opravy? Wieprecht pruský ředitel hudby, dal zhotoviti už r. 1835 tubu s 5 snižovacími ventily, k čemuž jiný brzy šestý, ba ano sedmý ventil připojil. *J. Pavlis*, ředitel vojenské hudební školy v Praze, troubil už r. 1845 na pozoun s 6 cylindry a *Fr. Stöhr*, továrník hudebních strojů v Praze, zhotovil *F* tubu s 6 cylindry; avšak nástroje ty neosvědčily se praktickými.

Tak jako počet *šesti pistonů* není *nic nového*, tak není také zvláštnost, že *jsou pistony zvyšovací, vynálezem Alfonse ani Adolfa Saxe*, nýbrž pochází z Rusi.

R. 1852 v měsíci květnu zaslal ruský general Štěpánov z Jaroslavi u Moskvě V. Červenému kornet do B se *zvyšovacími pistony* s rozkazem, aby Červený podle něho jiné nástroje zhotovil, avšak po obapolném srozumění se dal je Červený dle rakouského způsobu zhotovit.

(Dokončení.)

Michal Ivanovič Glinka.

(Pokrač. a dokonč.)

V listopadu r. 1848 přijel Glinka do Petrohradu, zůstal zde do jara a navrátil se po té opět do Varšavy. Zde jej stará jeho nemoc znovu sklíčila, ponoříc jej v hlubokou apatii, z nížto jej toliko vzkřísila vroucí náklonnost k jisté mladé Polce k napsání tří romancí: „*O děvo milená*“ — „*Adéla*“ — „*Meri*.“ V podzimku r. 1850 navštívila Varšavu carovna Alexandra Feodorovna. Den po jejím příjezdu složil Glinka romanci „*Palermo*“, kterou věnoval později pod jménem „*Finský záliv*“ cárovně. Romance tato honosí se velmi něžným nádechem a zvláštním rázem, lišícím ji ode všech předcházejících romancí Glinkových.

V červnu 1851 zastihla Glinku zpráva o smrti milované matky. Tato zpráva účinkovala naň tak mocně, že mu zmrtvěly ony prsty pravé ruky, v nichž osudné psaní držel. Po té ostal ještě nějaký čas ve Varšavě a přepracoval tam svou

směs španělských melodií „*Recuerdos de Castilla*,“ opatřiv ji novým názvem „Druhé španělské ouvertury.“

Na zimu odebral se do Petrohradu k sestře své Ludmile Šestákové, k nížto lnul povždy velikou náklonností a s níž jej byla smrt matčina ještě více sblížila. U ní strávil zimu z r. 1851 na 1852 velmi příjemně v kruhu nemnohých upřímných přátel a hudebníků, jako D. Stasova, Engelharta, jemuž svěřoval rukopisy své k uschování, pak A. Šérova a j. Na jednom koncertě filharmonické společnosti byly toho času Glinkova „*Druhá španělská ouvertura*“ a „*Komarinská*“ od obecenstva s nesmírným nadšením přijaty. Tenkrát byla též Glinkou složena „*Pervonačálnaja polka*.“ Skladba ta zajímá původností svou a pěknými humoristickými podrobnostmi.

V květnu r. 1851 odejel Glinka poznovu za hranice. Cestoval s don Pedrem a jednou dámou, již k vůli složil po cestě malou mazurku ve způsobě Chopinově. Nějaký čas pozdržel se v Berlíně, kde s ním obcoval G. Meyerbeer velmi přátelsky. Jednou se ptal Meyerbeer Glinky: „Jak to, že vás známe posud jen z pověsti, aniž bychom znali díla vaše?“ — „Protože není mým obyčejem,“ odvětil Glinka, „abych sám své skladby kolportoval.“

Z Berlína odebral se do Paříže s úmyslem, vydati se odtud po druhé na cestu do Španělska. Úmysl ten však neuskutečnil: dojel do Toulousu a odtud vrátil se zase do Paříže následkem silného rozstrojení nervů. Don Pedro, účastník té cesty, vypravuje: „Čím dále od Paříže jsme přijížděli, tím častější se stávaly bolesti našeho Miguelita a slovo „skučno“ (nudno). Zdálo se mi, jako bych byl v ruském kostele, kde tak často opakují: *Gospodi pomiluj!* Od Paříže do Toulousu byl náš hovor: mně nudno! a já odpovídal a! neb o! a takovým způsobem přijeli jsme, místo do Španěl, nazpět do Paříže.“

V Paříži se Glinka po nějakém čase zase zotavil a počal psáti ukrajinskou symfonii „*Taras Bulba*“ pro orchestr. Brzy však to dílo položil nedokončené stranou. Vedl život skromný a tichý: obmezil se úzkou společností důvěrných přátel a sedal ponejvíce doma, čítaje dle návodu přítele svého Meriméa klassické spisy, jako Homera, Ovidia a „*Orlando furioso*“ od Ariosta. Jeden z jeho známých V . . . vyvedl tenkrát velmi zdařile jeho podobiznu. — Brzy však ho Paříž omrzela. „V mých letech nelze mi více v Paříži se veseliti,“ píše sestře, „zaklepal u mne padesátý rok, náhledy mé a city se změnily. Vše to, co zde nazývají příjemnostmi života, netěší mne . . . Paříž oslepuje klamným leskem, a požíješ-li v ní, jako já, dvě leta uvidíš, že všechno marnost, marnost a marnost.“ Zatoužil opět po Rusi; přál si dokončiti tam v tichém útulku život svůj, a psaní jeho k sestře z toho času plna jsou poukázání, jaké pro něho obydlí zříditi má: tichý, osamělý domek se zahrádkou, s bažantnicí, s holubníky a s místem pro králíky

V krátce po vypuknutí války mezi Ruskem a Francií, odejel Glinka s don Pedrem z Paříže. V Berlíně, kde se zdržel po nějaký čas, připraveno mu bylo několik znamenitých hudebních požitků: přítel i učitel jeho Dehn potěšoval

ho výtečnými provedeními prací Haydnových a Beethovenových, a král pruský přikázal, aby schválně pro Glinku dávali „*Armidu*“ Gluckovu. S velikou pochvalou zmiňuje se též o Hauptově skvělé hře na varhany.

Vrátil se do Petrohradu několik dní před ukončením 50. roku svého života a brzy na to začal po přání některých svých známých, především své sestry, psáti svou autobiografii 1854. Dokončil ji v březnu 1855. Mimo to *instrumentoval* Weber-ovo „*Aufforderung zum Tanze*,“ aby dokázal, že se nemusí těžká desstupnice, v které ten kus napsán, převésti pro orchestr v jinou; aby se zachovaly všechny efekty Weberovy skladby. Tato práce jest vzorná. V prosinci složil krásnou „*dětskou polku*,“ již malé své neteři věnoval. V zimě téhož roku slýchal Glinka mnoho výkonů hudebních, které ho zajímaly; zvláště počínal v té době vždy hlouběji pojímati hudbu největších, nejváženějších skladatelů: Beethoven, Bach, Händel, Gluck, staří Italcové stávali se vždy více jeho miláčky a díla jejich slýchal vždy s plameným nadšením. Zvláště partitury oper Gluckových téměř nerozlučny byly s jeho pianem V tom čase prosil Dehn Glinku o zaslání jeho oper a všech romancí jeho, aby je vřaditi mohl do berlínské královské knihovny; za tou příčinou sebral tenkrát Glinka všechny své skladby, přepracoval mnohé a některé, které se byly ztratily, napsal z paměti.

S konce r. 1854 zabýval se Glinka vzděláváním ve zpěvu D. M. Leonové; pro její koncert uchystal též některé své práce, zvláště upravil svou „*Modlitbu*,“ původně pro piano napsanou, pro hlas se sborem a orchestrem.

Brzy na to začal pomýšleti na novou operu. Vybral si drama Šachovského „*Dvoumužnice neb volžští loupežníci*,“ které se dobře k opernímu zpracování hodilo a mnoho různobraznosti poskytovalo. V této opeře vylíčiti chtěl živel maloruský v meziaktu již dříve pro „*Tarasa Bulbu*“ složeném a v osobě Čumaka. Svátky, o kterých měla být Dvoumužnice unešena, dávaly mu příležitost, uvésti na jeviště mnoho národních ruských a maloruských tanců, jakož již kozácký tanec téměř byl vypracoval. Mnohé kusy z opery improvisoval již v kruhu svých přátel, již byla složena hudba k té scéně, kdy se v dálí jeví čluny loupežníků, arie Gruni-dvoumužnice u kolébky spícího děčka jejího, byla téměř hotova, ostatní části počaly se v duchu jeho ohraničovatí — tu upustil pojednou od započatého díla a zanechal je docela. Oheň v něm se probudivší nebyl dosti podněcován, liberettista psal liknavě a nepodal mu slova v pravý čas — a tak horlivost jeho mizela, až utuchla úplně; konečně se mu zprotivilo i pomyšlení na operu. — Za to zabýval se velmi mnoho skladbami Bacha, Händela, starých Němců a Vlachů. Porovnáváje *dřevní ruskou hudbu církevní s církevními melodiemi západu, a harmonisací jich velikými skladateli XVI. a XVII. věku, nabyt přesvědčení, že obeznámení se důkladné s těmito skladateli nutno k harmonisací staroruských církevních melodií. Dav Rusi národní operu, chtěl jí též dáti národní harmonii starých jejích melodií církevních.* Co prozatímni výsledek té snahy složil dva ruské zpěvy církevní pro tři hlasy, které s velikým úspěchem pro-

vedeny byly r. 1856 o Velikém postě „bratřími Sergievské poustevny“ (blíže Petrohradu).

Mezi tím nezanedbával jiné hudební práce. Ku korunovací caře Alexandra II. složil *slavnostní polku*, která po příkazu caře na všech dvorních bálech hrána byla. Chtěl složit i také hymnu, však i tu nebyla mu slova dodána v čas a prvotní jeho zápal mezi tím utuchl. V zimě složil na piano malý půvabný *tanec andalusský* „Las Mollares“ — úryvek ze španělského alba. Na jaře pak r. 1856 napsal poslední svou romanci „*Ach, nemluv mi, že srdci bolno.*“

V dubnu r. 1856 odejel Glinka z Petrohradu a nevrátil se více na Rus. Zdržel se v Berlíně, pracuje tam s Dehnem o *církevní hudbě*; vzory mu byli Palestrina a Orlando Lasso. Mimo to požíval mnoho rozkoše posloucháním výkonů klasické hudby v divadle berlínském a tamějším zpěváckém spolku a důvěrným obcováním s Meyerbeerem. Poslední jeho psaní k sestře bylo radostné: sděloval jí, že v koncertě dvorním trio jeho „*Ach ne mně bédnému*“ z Života za caře provedeno a přčetným skvělým posluchačstvem velmi příznivě přijato bylo, ku konci pak, že co nevidět „Život za caře“ v Berlíně dáván bude. Však to psaní bylo jeho poslední. Brzy na to podlehl své nemoci (pozůstávající v nastuzení, hlavně však v neduhu játer) a *skonal v noci z 2. na 3. února*, tiskna malý obrázek — dar to matčin — k zsinálým rtům. Tělo jeho pohřbeno bylo nejprve v Berlíně, pak přičiněním sestry jeho do Petrohradu převezeno a se slávou na hřbitově něvského kláštera uloženo vedle mohyl Krylova, Gnědiče, Baratynského, Karamzina, Žukovského.

Vzdělal Čech.

Úvahy.

Pijanovo dědictví, slova od V. Šmilovského, sbor pro mužské hlazy s průvodem piana, složil Josef Bergmann, op. 17. U Christoph a Kuhé v Praze.

Dříve než přikročíme ku kritické úvaze této *kantaty*, zmíníme se několika slovy o básni samé. Pijanovo dědictví od Voj. Šmilovského jest velmi pěkná významná báseň rozpravná s lyrickými momenty, která je takřka k hudbě stvořena poskytujíc skladateli vhodných míst k hudební charakteristice. V *prvním odstavci* básně vypravuje básník o českém pánu, jenž nemaje synů a dcer, chce potomstvu zůstat nějaký dar, by i po smrti žil v paměti národa. Skladatel pojal dobře básníka a vypravuje též velmi trefně hudbou slova jeho, vystříhav se při tom vši rozmazlené melodičnosti a uživ k tomu dobře jen slabičného zpěvu a jednotvárnosti rhytmické a melodické se vkusným střídáním harmonii, jak toho *první recitativně* držený, rýmovaný a veršovaný odstavec básně vyžaduje. Avšak v čem se s p. skladatelem neshodujeme, jest okolnost, že skladatel dal *čtverohlasně* odstavec ten vypravovat; neboť jsme toho náhledu, že se dá taková *recitativně* držená sloka *přiměřeněji* buď solem aneb unisonem ve sboru vyjádřiti, a také theoreticky odůvodniti.

(Pokračování.)

Dopisy.

Z Paříže. (Strakoš a markýzka Alboni — Nové operetty).

Známý podnikatel koncertu Strakoš, Moravan rodilý, engažoval slavnou kontraltistku Alboni, která před mnohými lety též v Praze pohostinsku vystoupila, k umělecké cestě po Francii, Belgii a Holandsku, a sice na dva měsíce od 18. října do 18. prosince 1869. Paní Alboniová bude na této cestě 50krát v pozůstalé mši Rossiniho zpívati a obdrží za to 150.000 fr. (60.000 zl. r. č.) honoráru. — Novinky divadla „Bouffes-Parisiens totiž operetty *Madeleine* od Potiera — *Gandolfo* od Lecocqua — a *L'Eccossais de Chaton* od L. Delibesa bavily obecenstvo u velké míře a udrží se dlouho na repertoiru.

Z Varšavy. (Koncerty Zarzického — Münchheimra. — Lubinski.)

Jeden z nejpěknějších koncertů letošní koncertní sésony byl koncert ve prospěch evangelické nemocnice. Hrál v něm na slovo vzatý pianista p. *Zarzicki* a přednesl dvě vlastní své skladby a krásnou romanci od Schumanna. V koncertě p. *Müncheimera* slyšeli jsme pěknou ouverturu k jeho polské opeře „*Otto Lueznik*“, duetto z opery jeho „*Stradiot*“, které p. *Münchheimer* s p. *Procházkou* výtečně zapěl. V koncertě tom zpívala někdy velmi oblíbená umělkyně p. *Leskiewiczova* „*O Salutaris*“ od Rossiniho výborně; její hlas je až dosud pěkný i silný. — Před nedávnem dal se zde slyšeti nadějný houslista p. *Ladislav Lubinski*, chovanec pařížského konservatoria a přednesl devátý koncert od *Berioty* a *Valse caprice* od *Wieniawského* osvědčiv dobrou školu, měkkost v přednosu kantileny a eleganci v pasažích.

Z Petrohradu. (Osmý koncert ruské hud. společnosti. — Kvartetto.)

Osmý koncert hudební společnosti (22. března) byl velmi zajímavý; avšak těšil se jen skromné návštěvy. V koncertu tom provozovala se poprvé nová symfonie „*Anthar*“ od *Rímského-Korsakova*, který se v ní osvědčil co stoupenec *H. Berlioze*. *Slč. Setinová*, žákyně *prof. Lešetického* přednesla velmi správně koncert od *A. Henselta*. *Slč. Chvostova* zapěla tři písně: *Waldgespräch* od *Schumanna*, *Hebrejské melodie* od *Musorského* a *Serenadu* od *Gounoda* tak výtečně, že hebrejské melodie opakovati musela. První zábava pro komorní hudbu odbývala se dne 23. března při spoluúčinkování *Pichla*, *Albrechta*, *Weichmanna* a vašeho rodáka *Seiferta* a vypadla velmi dobře.

Z Kielu. (Dr. J. Löwe.)

Dne 20. dubna zemřel zde slavný skladatel více oratorií a jmenovitě známého oratoria „*Jan Hus*“, tvůrce to německých balad *Dr. J. K. Löwe*.

Z Výmaru. (Nová opera od paní Viardot-Garcia.)

Před nedávnem provozovala se tu na dvorním divadle nová opera „*Poslední kouzelník*“, slova od ruského románopisce *Ivana Turgeněva*, hudba od *Viardot-Garciové* a došla velké pochvaly. Libretto vyniká humoristickým obsahem a jest od *Rich. Pohla* do němčiny přeloženo. Hudba jest půvabna a vděkuplna a utěšena co do vynálezu a vděčna pro zpěváky. Kapelník zdejší opery *Lassen* instrumentoval velmi obratně tuto operu.

Z Vidně. (Akustická zkouška v novém operním divadle.)

Před nedávnem odbývala se v novém operním domě u přítomnosti více členů císařské rodiny, ministrů, umělců, znaleců atd. akustická zkouška. Sesílený orchestr přednesl řízením *Prochovým* ouverturu k opeře „*Severní hvězda*“ od *Meyerbeera*. Mezi provedením rozestavila se komise k vyšetření akustiky po rozličných místech, aby se přesvědčila, jak zní orchestr. Znalecká komise nabyla přesvědčení, že orchestr v nynějším upravení nevyhovuje. I bylo ustanoveno, aby nízko stojící orchestr zvýšen byl a výkonní umělci jinak umístěni byli. Po ouvertuře následoval jeden akt z „*Marty*“ od *Flotowa*. U provedení tohoto zlomku přišlo na jevo, že solové zpěvy lépe zní, než sbor a proto ustanoveno, aby sbor sesílen byl.

Z Vršce. (Koncert *Hlaváče* a *A. Brunerta*.)

Dne 5. května odbýval se tu v sále u královny anglické koncert, jež dávali *V. J. Hlaváč* a *A. Brunet*, s přispěním srb.

pěv. družstva, pak L. Milde a J. Webra. Program byl tento: Overture k „Titu“ od W. A. Mozarta pro 2 piana na 8 rukou, přednesli pánové Milde, Weber, Brunet a Hlaváč. a) Nocturne od A. Bruneta, b) Fr. Chopin, op. 39. přednesl A. Brunet. — Předehra k „Rosamunde“ od Fr. Schuberta, pro harmonium a piano, aranžoval L. A. Zellner; přednesli V. J. Hlaváč a Brunet. — Sbor srbský. — Improvisace na harmonium od V. J. Hlaváče. — „Allegro“ z Quintettu, op. 44, od R. Schumanna pro piano na 4 ruce; přednesli A. Brunet a V. J. Hlaváč. — „Adagio“ z B-dur-symfonie, od R. Schumanna; aranžované pro harmonium a piano, přednesli V. J. Hlaváč a Brunet. — „Ruy Blas“, ouverture od Felixe Mendelsohn-Bartholdyho, pro 2 piana na 8 rukou, přednesli pánové Milde, Weber, Brunet a Hlaváč. Bližší zprávu příště. s—s.

Z Františkových Lázní. (Koncert hud. kapelly Th. Tomáška.)

Dne 16. máje bude p. Theod. Tomášek se svou kapellou odbývat první koncert. Program jest následující: Jarní kolovody, ouverture od T. Tomáška. — Sbor „Frühlingsmorgen“ od Abta, předn. zdejší zpěvácký spolek. — Fantasie z Normy, od Alarda, s průvodem orchestru; přednese Th. Tomášek. a) „Träumereien“ z dětských výjevů pro kvartetto sestavil Herbeck b) Ave Maria od Schuberta, solo pro cello s průvodem harfy. c) Meditace od Bacha, pro violinu, harfu a harmonium. — Sbor „Im Walde“ od Herbecka, s průvodem 4 lesnic. — Symfonie od Beethovena. — Koncert ten bude se v divadle odbývat a pan Theod. Tomášek, jenž kapelníkem zdejšího orchestru jmenován jest, bude mít příležitost, osvědčiti jak své umění na housle tak i svůj dirigentský talent. Není pochybnosti, že pan Tomášek výtečně svou úlohu provede. —t.

Z Holic dne 3. května. (Produkce zpěv. so. „Neptalima“.)

Produkce zpěv. sp. Neptalima dne 18. př. m. velmi skvěle dopadla, a horlivý p. Dr. Leopold Hruš přiměl zpěv. spolek zdejší, by před jeho (zítřejším) odchodem ještě jednu zábavu uspořádal. Tato zábava včera (2. května) odbývaná potkala se zas za značného účastenství obecnstva se skvělým výsledkem; zvláště každý se podivil dívčímu, od p. Dr. Hruše vycvičenému sboru, že se za 14 dní naučil třem novým dost ne snadným sborům. Program byl následující: Jarní, od A. B. Tovačovského, zapěl Neptalim. — Měsíčku, od J. Nesvadby, a Milostná, od H. Morávka, zpívala sl. Krauseova. — Deklamaci přednesla sl. Červinkova. — Zrušení slibu, smíšený sbor od A. L. Procházky. — Rekův sen, sbor od K. Slavíka, zpíval Neptalim. — Jarní, píseň od L. Hruše, zpívala sl. Nečasova. — Krakováček (Ach, vy hory . . .), (Často jsem si myslil . . .) slova od J. Langra, smíšené sbory od Dr. L. Hruše. — Chanson russe od Vieuxtemps, hrál na houslích p. Tobiášek. — Fantasie na národní písně, od F. Pivody; Rhapsodie hongroise od F. Liszta, hrál p. Dr. Hruš. — Vltava, sbor od Vogla. — Čistý výnos věnuje se nár. divadlu. A tak začalo zde být živo; pan Dr. Hruš zahýbal trochu lidmi a našel neočekávaně mnoho dobré vůle a ochoty; zvlášt pí. notářova vyznamenala se obětavostí nevšední a ochotou. Litujeme velmi, že p. Dr. Hruš, jenž zdejšího Neptalima k životu probudil a dívčí zpěv. spolek založil, že výtečný tento hudební ochotník, jenž se i zdatným skladatelem býti osvědčil, opustiti musí právě nyní Holice, když nejhorší věci odbyl a prokrestil cestu účeli mnohými předsudky z počátku osočovanému. Dívčí sbor čítá 19 hlaviček, dívky vesměs vyznamenávaly se neobyčejnou pílí a vytrvalostí: po celý čas, co p. Dr. Hruš zde byl, nechyběla ani jedna při zkouškách 3krát téhodně odbývaných. Voláme p. Dr. Hrušovi, jenž s neobyčejnou horlivostí a vytrvalostí k oživení společné zábavy duševní přispíval, při jeho odchodu z Holic: Mnohaja leta! —ík.

Z Heřmanova Městce, dne 1. května 1869. (Kostelní skladby. — Produkce. — Mužský zpěv. spolek „Vlastislav.“ — Nový výbor.)

O velikonočních svátcích měli jsme příležitost oceniti činnost, vkus a obratnost nového ředitele kůru p. Karla Kejklička, býv. vojenského kapelníka, neb slyšeli jsme naskrz osvědčené výborné kostelní skladby, které velmi správně a čistě byly pro-

vedeny. Na velký pátek v 5 hodin večer provozovalo se velké oratorium od Jos. Haydna, na vzkříšení Páně „Te deum“ do C-dur od Alb. Maška, na hod Boží čili 1. velikonoční svátek velkou mší od Rob. Führera; vločky za graduale a offertorium přednášel ženský a mužský zpěvácký spolek „Cecilie“ a „Vlastislav.“ — Dne 11. dubna t. r. vystoupil p. Karel Kejkliček, kapelník nově zřízeného sboru hudebního, poprvé v produkci v sále „u bílého beránka“ v Heřmanovu Městci u přítomnosti elity našeho města a vukolí. Program obsahoval 6 piec, nejvíce komposice od p. Kejklička, mezi nimiž zvláště vynikalo *poutpouri*, co poslední číslo. Provedení bylo tak precísne a uhlazené, že více kusů se na všeobecný potlesk od strany obecnstva opakovati muselo, a tvrdíme co nestranní posuzovatelé, že nová hudební kapela p. Kejklička je nejlepší ve vukolí! Po produkci následovala taneční zábava, která dlouho přes půl noc trvala. — Dne 25. dubna uspořádal mužský zpěv. spolek „Vlastislav“ svůj první letošní koncert, při kterémž slč. Marie Horálkova, p. Horálek z Chrudimi a ženský zpěvácký spolek „Cecilie“ ochotně spoluúčinkovali. Mužský spolek přednesl velký sbor „Vlasti“ od Tovačovského s náležitými nuancemi, žertovný sbor „Žabí kantáta“ od Henniga musel na všeobecnou žádost vybraného obecnstva opakovati. Sbor solový „Orala“ od Vojáčka přednesli členové výboru zpěv. spolku „Vlastislava“, a za delikatní provedení dostalo se jim od posluchačstva hojného potlesku. Pěvecká jednota „Cecilie“ přednesla „Ženský sbor“ od Šrůtka z Pardubic, a musela jej též opakovati. Avšak nejvíce poutala, co host, na tomto večer sl. Marie Horálkova, jež 3 piécy zapěla, a sice: „Dobrou noc“ od Kückena, — „Aj čo by bola drobná jetelinka“ od Pivody a arii z opery: „Nocleh v Granadě“ od Kreutzera, a získala si promyšleným přednosem, pěkným hlasem i zajímavým zjevem svým přízeň veškerého shromážděného obecnstva. Hned při prvním čísle doručila se váženému hostu krásná kytice, při posledním ale velký věnec s trikolorou a co něžnou upomínku na tento večer odevzdal jí ve jmenu spolku místopředseda p. Plavec zlatý prsten. Pan Horálek z Chrudimi hrál na pianě ouverture „Vilém Tell“ od Rossiniho s pochvalou. Sbory mužského i ženského zpěváckého spolku řídil s obvyklou obezřelostí p. Fr. Janda. Po koncertě bavil výborně nově zřízený hudební sbor p. K. Kejklička celou animovanou společnost dlouho do noci. — Při poslední valné hromadě mužského zpěv. spolku „Vlastislava“ byl opět zvolen za předsedu p. Emanuel Ferdinand, za místopředsedu p. Josef Plavec, za ředitele p. učitel Frant. Janda. Do výboru byli zvoleni pánové: Frant. Dymas (co praporečník a pokladník), Alois Kabeláč (co obřadník), Karel Klaus, Frant. Kabeláč, Antonín Hauth a Josef Stamm.

V. P.

Z Libně. (Dějiny zpěv. spolku „Věnceslav“. Dokončení.)

Ve valné hromadě dne 31. března rokováno o nastávající slavnosti svěcení práporu spolkového, který dle schváleného vzoru u. p. J. Trenkwalda v Praze objednan byl. Slavnost ustanovena na den 11. a 12. května. Dne 11. května po 7. hodině večerní započala při hlučné střelbě památní slavnost Věnceslava. O 1/2 8 hod. uspořádáno div. představení zdejších ochotníků. Po proslovu od F. Z., který slč. A. Dostalova nadšeně byla přednesla, zapěl Věnceslav Slavíkův sbor „Otčina“ načež zdařilé provedení veselohry „První den po svatbě“ následovalo. Sborem „Já jsem Slovan“ ukončeno v místnostech divadelních. Dne 12. již po 5. hod. ranní počali se při střelbě a hudbě hosté se všech stran scházeti ku slavnosti. Pěvců počítáno na 80. Nejčtetněji zastoupeni byli spolkové: Beseda, Bojan (Brandýský), Boleslav (Šárecký), Hlahol (Pražský), Slavoj (Karlínský) a spol. pražských typografů. — Po 9. hodině vyšel průvod ze zámku k matce pro prápor. Po slavnostní řeči důst. p. P. Maškem z Prahy vykonán byl obřad svěcení a zatlukání hřebů, načež prápor po významné řeči důst. zdejšího p. P. Haensla praporečníkovi p. K. Dostalovi odevzdán. Po mši a „Te Deum“, kde skladby Führerovy veškerými pěvci důstojně byly provedeny, odbýván byl společenský oběd. Večer o 6. hodině oznámen střelbou počátek „Besedy“, jakž v Libni

dosud nebylo. Proslov a deklamace pí. Eliškou Peškovou a písně slč. z Ehrenbergů přednesené rozechvěly srdcí všech přítomných. Skvělých zásluh získali si tu i pp. Ant. Sitt, Fr. Kaván a Jerie. Sbory: „Svojí k svému,“ „Vše jen ku chvále,“ „Vltava“ a „Staročeská“ potkaly se s pochvalou. Společenská a taneční zábava trvala až do bílého rána. Prápor Věnceslava jest z těžké hedvábné látky zhotoven, na červené straně nachází se slíčný obraz sv. Václava, na straně bílé věnec z lípového listí a květu, v jehož středu jméno „Věnceslav“; jest tu i heslo: „Zpěvem k srdci, srdcem k vlasti.“ Fábory bohatě zlatem vyšíváné jsou vzácné dary matky pí. M. Stejskalové a kmotry pí. A. Voctářové. — V památném roce tomto účinkoval „Věnceslav“ ještě při 6 církevních slavnostech, zúčastnil se s praporem slavnosti svěcení praporu Karlínského Slavoje (dne 14. července), velkolepé národní slavnosti při přivezení korunních klenotů českých z Vídně (dne 29. srpna) a slavnosti svěcení praporu Šáreckého Boleslava (dne 22. září). Starostovi spolku a choti jeho uspořádána byla zastavenička v předvečery jejich jmenovin, a mimo to podáno ještě starostovi velké fotogr. tableau s 30 podobiznami členů výkonných. Údů výkonných bylo v září 1867 30, přispívajících 22, zakládající 3. — Při valné hromadě dne 13. října zvoleni byli do výboru pro rok 1868 všemi hlasy pp. M. Stejskal, J. Voctář, J. Dünnebie, F. Zeman, F. Němeček, A. Hausmann a Tom. Šebek. — K oslavení slavností církevních přispěl Věnceslav dne 20. října, 11. dubna a 11. června; zdařilé zábavy odbývány dne 20. list., 31. prosince, 19. února. Starostovi svému p. M. Stejskalovi v předvečer jmenovin jeho dne 10. list. uspořádal Věnceslav čestný průvod s lampiony a zastaveničko; podobné zastaveničko učiněno mu i dne 11. prosince, kde opět všemi hlasy za starostu obecního byl zvolen; i choť jeho matku praporu neopomenuto v předvečer její jmenovin zastaveničkem poctiti. Mimo to zúčastnil se spolek s praporem slavnosti svěcení praporu zpěv. spolku „Lukes“ na Šmíchově (dne 10. května), uvítal v Libni slavným způsobem boдрé rolníky vezoucí základní kámen k národ. divadlu od Řípu posvátného (dne 11. t. m.), byl účasten památné slavnosti svatojanské dne 16. a 17. května a dne 1. června zastoupen 9 členy při slavnosti svěcení praporu zpěv. spolku „Čech“ v Hostouni. — Dne 28. května po krátké nemoci zemřel ctěný ředitel spolku p. J. Dünnebie; při dopravování mrtvoly jeho ku hrobu dne 30. t. m. vlál poprvé černý fábor na praporu našem. V mimořádné valné hromadě dne 8. června přijal opět p. Em. Čapek řízení spolku s obvyklou horlivostí. Při slavnosti kostnické dne 6. července zastoupen byl Věnceslav pp. J. Roncem a J. Voctářem. Dne 13. června zúčastnil se spolek s praporem a s lampiony při velkolepém průvodu, který pražskými a okolními spolky ku počtě slav. dějepisce našeho v předvečer 70. jeho narozenin byl uspořádán. Rok tento ukončen dne 28. září výroční mši v Libni. Údů výkonných bylo 28., přispívajících 23, zakládající 4. — Do výboru pro r. 1869 zvoleni byli pp.: M. Stejskal, J. Voctář, Em. Čapek, A. Jiroutek, K. Kalous, A. Hausman, a J. Chlostík. Dosavadnímu jednateli F. Zemanovi, který za učít. v Praze ustanoven byl, na návrh starostův třikrátě sláva povoláno a v mimořádné hromadě dne 10. října byl za čestného úda Věnceslava zvolen; načerž vkusný diplom zvláštní deputací dne 29. t. m. mu odevzdán. Zábavy uspořádal spolek v roce tomto dne 13. října, 25. list., 31. prosince a 26. ledna, zastaveničko starostovi svému (10. list.), při církevních slavnostech účinkoval třikrátě mimo mši, již den svého založení a pětiletého trvání důstojně byl oslavil. — Uvedená hlavní data, jež dle vlastních zápisek jsem byl sestavil, poskytují dostatečných dokladů, že zpěv. spolek Věnceslav za 5 roků svého působení, při poměrech ne vždy příznivých, dosti chvalného byl vykonal, že se podniky jeho daří a vždy dařiti budou, dokud svornost, pilnost a vytrvalost jej neopustí. —

F. A. Z.

Kronika zpěvácckých spolků.

* *Jednota zpěv. spolků českoslovanských.* V poslední schůzi své usnesl se výbor „Hlaholu,“ že uspořádá v svatvečer sv. Jana na ostrově žofinském mimořádnou zábavu zahradní, v níž bude účinkovati vojenský hudební sbor řízením kapelníka pana Učeňna střídavě s „Hlaholem.“ Vstupné určeno na 20 kr. pro osobu. Za nepříznivého počasí odbývati se bude zábava v sále žofinského ostrova. — K žádosti „Umělecké Besedy“ přislíbil výbor „Hlaholu,“ že jednota tato zúčastní se velkolepé slavnosti svatojanské, již jak známo, „Umělecká Beseda“ uspořádá. — Za příčinou zařízení jednoty zpěvácckých spolků českoslovanských a volby ústředního výboru sněmem vyslanců rozesílá výbor „Hlaholů“ návrh stanov takové jednoty s následujícím provoláním: „Vřelé a hojné účastenství zástupců zpěv. spolku při poradě k cíli spracování stanov pěvecké dne 18. května 1868 odbývané nemylné dalo svědectví, že myšlénka sloučení veškerých sil pěveckých v jeden mohutný bratrský celek všestranného nalezá souhlasu, že zřízení jednoty stalo se téměř přední podmínkou další činnosti a zdárného působení valné části bratrských spolků pěveckých.“

Jest tudíž tím více želeťi, že jednota, jejíž zřízení vys. c. k. ministerstvo vnitra dle výnosu z dne 8. září 1868, č. 12900 v základě stanov v schůzi zástupcův zpěvácckých spolků schválených nezakázalo, dosud činnost svou nezapočala. Příčinu toho nutně hledati hlavně v poměrech časových, jež přiměly výbor „Hlaholu“, zřízení jednoty jemu svěřené odročiti k době příští, hojněmu obesláni sněmu zástupci zpěv. spolků příznivější. Posud arci nepozbyly úplně ohledy tyto své váhy, zřejmý však prospěch bratrských spolků, žádoucí vzájemnost pěvecká káže nám učiniti, co prozatím. výboru jednoty aspoň pokus k dosažení účele dávno již želeného. —

Zasilajíce Vám, draží bratří, jeden výtisk stanov, zve-me Vás k přistoupení k jednotě zpěv. spolků českoslovanských, kteráž všem spolkům bratrským podá nové síly životní, povzbudí čilost namnoze již zanikající a pojistí stálé jich trvání. Přijmete-li naše pozvání, račtež nám k rukoum podepsaného jednatele nejdéle do 10. května 1869 své usnešení, že ctěný spolek Váš do jednoty pěvecké co člen vstupuje, ohlásiti, výminky článku 3. stanov vyplniti a zároveň pro první sněm k zřízení jednoty a k volbě ústředního výboru svolaný dle čl. 11, 12 a 13 stanov prozatímně své zástupce jmenovati. Pokud dostatečný počet členů do toho času k jednotě se přihlásí, svolá výbor „Hlaholu“ první sněm tento na den 17. května b. r., o čemž bližší oznámení pak v novinách uveřejněno bude. — S pěveckým pozdravem voláme bratrské vzájemnosti srdečné „Na zdar!“ Z výboru zpěv. spolku „Hlaholu“ v Praze dne 28. dubna 1869. — J. Huleš, starosta. JUDr. Fleischmann, jednatel.

* *Lumír Malostranský* uspořádá koncert ku podpoře po-hořelých Kasejovických dne 17. května o 12. hodině polední v sále oa Žofíně. Program: Křížáci na moři, sbor od Bazina předn. Lumír. — Barcarola pro housle od Spohra před. prof. Ant. Bennevic — Dvě arle, zpívá slč. Alizarova. — Solo pro harmonium, před. prof. Förster. — Zaplesej Čechie, sbor od Drahorada, předn. Lumír. — Píseň, zpívá p. Čech. — Sere-nada pro housle, harmonium, piano a harfu od Gounoda, před. prof. Bennevic, Jos. Förster, dr. Procházka a Staněk. — Píseň, zpívá p. Vávra. — Tarantela od Vieuxtempsa, předn. prof. Bennevic. — Cikáni, sbor od Vogla, zapěje Lumír. — Lístky do sálu 1 zl., galerie 50 kr., dostati lze v musikálním obchodu *Christofa a Kuhé*; v kněhkupectví Em. *Petríka* ve ferdinando-vě třídě; pak v obchodu p. *Strucha* v mostecké ulici na Malé Straně; a v den koncertu u kasy.

Zpěváccký spolek roudnický „Říp“ uspořádal dne 9. května zpěv. zábavu, jejíž program je následující: I. oddělení. Hudba. Zpěv svobody, sbor od Jos. Srby. Porodila mne moje matička, píseň pro jeden hlas s průvodem piana, slova od Hanky, hudba od Krova. Dívča, čtvero-zpěv od P. Křížkovského. Overture

„Básník a sedlák“ od Suppé pro piano. Odvedeného prosba, sbor od P. Křížkovského. Naše vlast ve světě jediná, píseň pro jeden hlas s průvodem piana od Lud. Procházky. Náš zpěv, sbor od Zavrta. II. oddělení. Kvas krále Vondry XXVI., špásovité operetka Illnerova, provede na požádání lounský pěvecký spolek. O 9. hodině započal tanec, kterým se společný výlet na Říp a zábava pěvecká skončila.

* *Josefovská jednota „Ples“* odbývá dne 17. května slavnost svěcení praporu. Program: předpolednem: Přivítání hostů a uložení praporů. — O půl 9 hod. společná zkouška v hostinci „u tří lip,“ pak průvod do chrámu Páně, kdež držena bude slavnostní řeč duchovní a církevní obřady svěcení praporu, při čemž zapějí veškeré spolky *chorál sv. Vojtěcha*. Na to následuje slavná zpívaná mše sv., při níž „Ples“ provede *vo-kální mši s průvodem harmonia* od Ant. Knorra, pak vložky *Motteto* od Palestriny a *O mi Deus* od Ulma. — Po službách božích zpáteční průvod a uložení praporů. — Odpoledne: O 2. hod. společný výlet s hudbou k háji Novopleskému, kdež odbývána bude další část slavnosti, kteráž zahájena bude sborem Bývali Čechové od Skroupa. — a) Proslov, přednese družička. — b) Zatloukání hřebů. — c) Odevzdání praporu pěvecké jednotě. — d) Řeč praporečnicka. — e) Řeč jednatele. Na to akademie, při níž zapějí veškeré zpěvácké spolky: Přípitky, sbor od Vašáka. — Český zpěv, sbor od V. Kalivody. — Rekův sen, sbor od V. Slavíka. — Kde domov můj? — Mezi jednotlivými čísly přednese hudební sbor sl. 18. pluku velkoknížete Konstantina vybrané skladby osobním řízením kapelníka pana Ferd. Schrola. Na to volná zábava. Po návratu do města taneční zábava v hostinci u Veselých.

* *Jiloveckému zpěv. spolku* věnoval tyto dny pan Filip Schmelzer, učitel ve Zvoli, dva od něho složené nové sbory.

* *V Bystřici u Jihlavy* založen jest čtenářsko-zpěvácký spolek „Věnava“, jenž velmi statně si počíná, odbíraje více časopisů, zvláště odborních.

* *Rožmitálský „Dalibor“* uspořádal před nedávnem pěveckou zábavu, jejíž program byl zdařile proveden. Mezi jiným líbil se zvláště Gerh. Kordule, žák pana ředitele zpěv. spolku, jenž pěknou hrou na piano dobré hudební nadání osvědčil. Čistý výnos besedy věnován bude na zřízení praporu.

* *Zpěv. spolek „Vlastislav“ v Milevsku* bude dne 16. a 17. května slavnost svěcení praporu odbývat. Dne 17. kv. uspořádána bude po ukončeném posvěcení „Beseda“, v níž přibylí zpěv. spolkové společně přednesou sbory: „Svoji k svému“ od Karla Bendla. — Český zpěv od Vác. Kalivody. — Staročeská od J. W. Škroupa.

* *Srbský zpěv. sp. ve Vršci* bude dne 9. června odbývat slavnost svěcení praporu, k čemuž veškeré československé zpěv. spolky uctivě zve.

Zprávy.

* **České divadlo.** 29. dubna: „Lazzaroni Neapolští;“ — 2. května: „Maškarní ples krále Gustava III.“; — 4. května: „Únos ze serailu;“ — 6. května: „Faust a Markéta.“

Mozartův „Únos ze serailu“ opakoval se poprvé ve prospěch pana Lukese; že byly ovace, jimiž četné obecnostvo hned při vystoupení oblíbeného vyznamenalo umělce zvláště o náš národní zpěv tak velezasloužilého, právě tak skvělé jako právem zasloužené, samo sebou se rozumí. Celá opera tímto opakováním rozhodně získala, a sice netoliko co do hry jednotlivců a souhry celku, nýbrž i co do hudebního provedení. I tenkrát dělili se o palmu večeru rovnou měrou pan beneficiant („Belmonte“) sl. z *Ehrenbergů* („Constanze“) a p. *Paleček* („Osinin“). Ostatně jsme o „Únosu“ již promluvili. — Gounodova „Markéta“ dávala se dne 6. května na našem jevišti po 25té (6. června 1867 poprvé). Ovšem, přihlížíme-li k tomu, že nemalá část oněch 25 představení byly zajímavé pohostinské hry (k. p. slečny Vitali), že se někdy u nás i jiné, ne právě klassické

opery, jako k. p. „Troubadour“ dávaly 13krát a častěji do roka, konečně, že zajisté velkou zásluhu o oblíbenost Gounodova díla má především výtečné na našem divadle provedení jeho — zvláště co do úlohy „Mefista,“ co do sborů a do orchestru — tož nebude se nám zdáti počet oněch představení ani tak přes příliš velkým pro dva roky, ani pouhým následkem toliko vnitřní ceny opery, již přese všechny, věru dosti značné vady a slabosti počítati sluší arci mezi nejlepší plody novější operní literatury francouzské. Úprava Göthovy tragedie pro text operní sotva mohla by býti špatnější, než jak ji v Gounodově na mnoze přeceňované opeře nalézáme. J. Barbier a M. Carré učinili z hlavní osoby tragedie, z Fausta, v prvním aktu bídnou skoro směšnou loutku, která se dábla, jehož sama citovala bojí, v ostatní části libretta ale docela „pravidelného“ operního milovníka; že Gounod co Francouz tuto chybu nenařadil, nýbrž ještě spíše zvětšil, dokazuje mlhovitá, mdlá a blaseovaná hudba introdukce a skoro celého prvního jednání, které teprve vstupem Mefistovým se stává zajímavějším. Jak málo porozuměli francouzští slévači Göthově básni, vidíme k. p. z nesmyslného zjevení se obrazu Markéty před Faustem v prvním aktu, čímž všechna způsobivost prvního setkání se obou v jednání druhém, činí se docela nemožnou; a takových známých ostatně věcí, jako vyskytnutí se — Siebla, mohli bychom napočítati ještě dost a dost. V hlavním směru shoduje se hudba s textem: opera jest všechno, jen žádný — Faust; a proto též Francouzové ji raději nazývají jen „Markétou.“ Nejzdařilejší postava jest bez odporů naveskrz „Mefisto“ — ovšem s francouzským palem; „Markéta“ má jen některé velmi dobré ač někdy příliš sentimentální momenty v zahradní scéně (oblíbený valčík před šperky, ale mezi tyto „velmi dobré“ momenty nepočítáme) a v posledním jednání; též Valentin není špatný — jen že by jeho poslední zpěv mohl býti o něco méně rhetorický. Za to má sbor a též orchestrální část dosti efektů nad míru šťastných. — Provedení na našem jevišti mohlo nás jako skoro vždy, i ve čtvrtek v celku úplně uspokojiti: paní *Ress-Blažková* zpívá „Markétu“ výtečně, též pan *Lukes* jest velmi dobrý „Faust“, pan *Paleček* na slovo vzatý „Mefisto“, u něhož působí i momenty, kterých u mnohých jiných proslavených zpěváků postrádáme, jako jeho vstup v druhém jednání, též ostatní úlohy bývají jak dostatečně známo, relativně dobře provedeny, sbory jsou výtečné, též orchestr, tak že by k docela zdařilému celku scházela jen bedlivější úprava; myslíme zde hlavně precisnost scenerie (k. p. osvětlení v 3. a proměny v 5. jedn.) a lepší aranžování závěreční apotheosy, a sice tak, aby hned na první okamžik bylo poznati Markétu co hlavní osobu celého skupení. Konečně musíme přednésti dvě skromné stížnosti ve jménu svých uší a očí: hřmot, jenž povstává v malém divadélku, příliš silným sborem hudebním sul palco jest v skutku nelidský, a podotýkáme, že někdy i na *nejprvnějších* jevištích se tento laciný efekt vynechává; druhá stížnost platí všeobecně velmi špatnému, pro zrak nezdravému osvětlení v našem divadle. O. H.

* *Koncerty:* 1. května: koncert pianistky paní *Vandy Junosza v českém divadle*; — 2. května: 2. koncert „Hlaholu“ na *Žofině*.

Onen koncert v divadle zápasil s rozličnými překážkami, které by i úspěch sebe virtuosnějších výkonů zeslabiti mohly; nepříznivá doba, hlavně pro hru na piano velmi nepříznivá volba místnosti a konečně nepříznivý nástroj nepatří zvjisté krokošem ani umělcův ani — obecnostva. Paní *Vandu Junoszu* poznali jsme co pianistku solidně vzdělanou, jejíž technika je došti značná — ač za našich dob nepřilíš vzácná — již ale na mnoze schází průhledná jasnost hry, a energické živé podání citu. Že si zvolila hlavně skladby, v něž zajisté nejlépe a nejhloběji může vniknouti, totiž díla svých rodákův („Andante spianato et grande polonaise brillante“ a „Scherzo“ od *Chopina* pak velkou Mazurku od *Guniewicze*), zasluhuje úplnou chválu; přece ale byli bychom si přáli poznati polskou umělkyni i s

jiné strany, což se snadno dosáhnouti mohlo nahrazením efekt-
ní ale docela bezcenné parafraze z „Lukretie Bogie“ jinou so-
lidnější skladbou. V celku ale nemohli bychom výsledek kon-
certu toho nazvati skvělým. — Jen zajímavý a rozmanitý pro-
gram a garancie výborného provedení jeho, jakou obecenstvu
podávají všechny podniky našich zpěvácích spolků, byly s to
naplniti v tak krásný den celý sál Žofínský, v němž „Hlahol“
odbýval svůj druhý koncert; a v skutku mohou být obě strany
— i umělci i posluchači — s výsledkem docela spokojeni. Ve-
dením svého činného ředitele p. K. Bendla provedl „Hlahol“
sám *Beethovenovy* duchovní písně: „Prosba“ a „Božská moc a
prozřetelnost“ a *Förchgöttem-Tovačovským* arranžovaný výbor
pěkných národních písní srbských, pak s průvodem 4 lesních
rohů Schubertovu „Noc v lese“ a dva sbory *Schumannovy*:
„Jitro“ a „Vzhůru číš!“, konečně novou skladbu L. Prochá-
zkovu: „Žižkův dub“ pro velký sbor se 4 solovými bassy. Po-
slední toto číslo působí velmi šťastně zvláště svou harmonickou
stránkou a rozhodnými efekty v šťastném upotřebení muž-
ských hlasů, jak v solovém kvartettu bassovém pány Čechem,
Doubravským, Lvem a Šebestou velmi dobře provedeným, tak
i ve sboru samém, k. p. v užití tenorového falsetu na konci
rozsáhlé skladby, která na mnohém místě zřejmě jeví jakousi
tendenci, překročiti meze mužského čtverozpěvu, jehož obor na-
proti sbornu smíšenému jest přece jen poněkud úzký. Jako
všechny sbory, byl i „Žižkův dub“ přednesen výtečně, ano ře-
kli bychom, že se Schubertovou „Nocí v lese“ nejskvěleji z ce-
lého programu, a neminul se tudíž i hlučné pochvaly, sklada-
tel byl vyvolán. Nevíme však, zdali žádoucnému rozšíření té-
to skladby nebudou velké obtíže provedení jejího klásti velké
překážky. Paní Marta Procházkova zpívala dvě národní pi-
sně, slovenskou (Zahučaly hory) a Neapolitánskou, zvláště tuto
poslední velmi roztomile; Schubertovu „mladou jeptišku“, *Gou-
nodem* pro zpěv, piano (p. dr. Procházka), harmonium (p. J.
Förster) a cello (prof. Hegenbart) složenou. Pan Förster hrál
na harmonium vlastní „Selanku“ a Bachovu gavottu do g-moll
jako vždy elegantně a jemně, litovali jsme ale, že akustika lo-
kalu v žádném poměru nestála s hlasem nástroje, o sobě vý-
tečného.

O. H.

* *Stipendia pro umělce.* Ve finančním zákoně pro Cis-
lajtánii na rok 1868 povolen jest obnos patnácti tisíc zlatých
r. č., kterého se má dle ustanovení, jak jsme už v minulém
čísle podotkli, užití mezi jiným k udílení stipendií nemajetným
ale nadějným umělcům, kteří buď již s větším samostatným
dílem do veřejnosti vstoupili, buď se pracemi hlubší umělecké
ceny vykámati mohou. K ucházení se o stipendia tato vyzývají
se všickni umělci z oboru hudby a výtvarných umění (archi-
tektury, řezbářství a malířství), básnictví, ze všech zemí cis-
lajtánských, kteří hodlají činiti nárok na dosažení stipendia. Do-
týčné žádosti buďtež podány nejdéle do polovice června 1868
u dotýčných zemských úřadu. Žádosti tyto obsahujtež: 1. vy-
líčení toho, jak se žadatel vzdělával a jaké jsou jeho osobní
poměry; 2. udání způsobu, kterým má stipendia k účelu dal-
šího vzdělání užito býti, a 3. buďtež přiloženy zmíněné důkazy
nadání a dosaženého již stupně vzdělání. Stipendia tato se udí-
lejí prozatím na dobu jednoho roku, při čemž se připomíná, že
výše jejich se ustanoví dle osobních poměrů žadatelových a dle
účele, jenž udělením tímto dosažen býti má, avšak že žadatel
volno jest, v tom ohledu svá osobní přání vysloviti.

* *K záležitosti pražských varhaníků.* „Národní listy“
přinesly v čísle 125 následující zprávu: Jako u sv. Haštala vy-
skytují se neshody v řízení kostelní hudby, an tamnější ředi-
tel kůru mimo svůj ještě jiný kůr řídití má, tak pozorovati lze
podobné neshody v kostele sv. Jindřicha, z toho pochodící, že
tamější varhaník ne dvojí ale trojí službu jednou osobou zastá-
vati má, jsa předně učitelem na ústavě varhanickém, za druhé
ředitelem kůru u sv. Jakuba a za třetí varhaníkem u sv. Jin-
dřicha. Nebylo by již na čase nezadávatí dvě aneb docela tři
místa jediné osobě na patrný úkor kostelní hudby, kteráž bo-

hužel v našich kostelích vůčihledě klesá a zameziti tak mnohé
nepořádky a pohoršení, jež z toho pocházejí?

K této zprávě podáváme následující dodatek: Je to v
skutku pravda, že ředitel kůru u sv. Jakuba ještě dvě mimo-
řádná místa zastává, avšak on je může právem zastávati, ne-
boť služby ty nekolidují v hodinách, a každý nezávistný uzná,
že je to přec zcela jedno, vyučuje-li ředitel kůru u sv. Jakuba
v prázdných hodinách *soukromé osoby*, aneb koná-li nějakou
hudební funkci v kostele. Zcela jinak by to bylo, kdyby řízení
kůru u sv. Jakuba padlo v tutéž hodinu, co hraní na varhany
u sv. Jindřicha. Leč podívejme se, co pak dostává ředitel kůru
u sv. Jakuba za ty tři funkce. Za hraní na varhany dostává
ročně 168 zl.; za vyučování na škole varhanické ročně 200 zl.,
za ředitelství kůru u sv. Jakuba ročně byt a stravu; tedy do-
hromady 368 zl., byt a stravu. Nuže z toho nezbohatne!

* Pan Vác. Horák, slovnítný skladatel kostelní pracuje na
rekvium, které se dne 12. června za nebožtíka Pštrose poprvé
v chrámě Týnském provozovati bude.

* Pan Eduard Nápravník jmenován jest, jak se doví-
dáme, prvním kapelníkem cis. ruské opery v Petrohradě. Místo
druhého kapelníka ruské opery obdrží, jak se nám píše, náš
rodák p. Hynek Vojáček.

* Pan Karel Riedel vydal u Fritsche v Lipsku dva se-
šity staročeských zpěvů pod názvem „Altböhmische Gesänge“.
První sešit obsahuje 2 husitské zpěvy; druhý 3 písně vánoční.
Hudebních pokladů našich počínají si i Němci všimati.

* P. J. R. Vaněk, na slovo vzatý virtuos z Rokycan,
bude v městském divadle v Plzni odbývatí koncert za spoluú-
činkování páně Vavřínkova orchestru a některých tamějších hu-
debních sil. Mimo jiné bude p. koncertista přednáseti *fantasií*
na motivy z „Normy“ od Jakobiho, adagio a rondo z kon-
certu K. M. Webra, pak *dvě písně bez slov* od Stránského.

* Slč. Matilda Zavrtaľova líbí se v Cosenze nesmírně a
byla vystoupivši v opeře „Favorita“ obsypána nadšenou po-
chvalou.

* Paní Auspic-Kollarova koncertovala dne 20. března s
výtečným úspěchem v Pešti.

* František Steger slavil dle časopisu Espana musical
triumfy co Ernani na divadle Barcellonském. Ve své arii, v
duettu se signorou Giovannoni a v celém 4. aktu byl nedo-
stízný.

* Ochotnický orchestr „Thalie“ bedlivým řízením kapel-
níka p. Kaplana počíná si velmi statně, přednášeje při divadel-
ních představeních ochotnické jednoty „Thalie“ v lázeňském
sále na Malé straně se svěžím zápalem a přiměřenými nuance-
mi ouvertury slovanské od Tittla, A. Hniličky, Karla, jakož i
jiné instrumentální kusy.

* *Uprázdňená místa hudebnická.* V Schaffhausenu (ve
Švýcarsku) uprázdňeno jest místo a) učitele na dechové nástroje
(plechové i dřevěné); b) místo kapelníka kantonské polní hudby;
c) místo kapelníka kadetní hudby. Každé místo spojeno jest
s ročním služným 1000 franků (640 zl. r. č.). Kompetenti, kteří
se vykážou vysvědčeními, že mají spůsoblost a schopnosti
k místům těm, nechť se obrátí německým připisem k panu Dr.
A. von Waldkirch, předsedovi hudební společnosti v Schaffhausenu.
— Při hlavním chrámě Páně v Jágru (Erlau) hledají se 2 dobří
sopranisté. Mají tu výhodu, že mohou zde *bezplatně* študovat;
pak mají celé opatření. Přihlášky buďtež činěny u kapelníka
domu p. Fr. Zsaskovského.

Li s t á r n a.

Sl. zp. sp. v P. Žertovných dvojpěvů českých je málo. Jeden
ze zdařilých je žertovný výstup pro tenor a bass s průvo-
dem piana pod názvem „Kdo má zpívat“ od Jos. Pauknera.
Jsa snadný k provedení hodí se dobře pro zpěv. spolky a
ochotnická divadla, k besedám neb domácím zábavám. Lze
ho dostat u Fr. Boučka v Praze 290—I. — Panu J. H.
kap. ve Lvově. Dalibor se Vám zasílá pravidelně.